

การศึกษาความต้องการและความจำเป็นต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาแพทย์และแพทย์ในโรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กิตติวิช สุวรรณโรจน์¹, กานต์ชนิต ซอสุกไพบุญ¹, ณัฐดนัย เกตุดาว¹, ครอบงวัญ สืบสุนทร¹, อภิชาติ ประถมบุตร¹, อิศราภรณ์ เทพวงษา^{2*}, ศิริทิพย์ บุญจรัสภิญโญ²

¹นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5²ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Learning Needs Assessment for English Language of Medical Students and Residents in Srinagarind Hospital, Faculty of Medicine, Khon Kaen University

Kittitit Suwanrot¹, Karnchanit Sausukpaiboon¹, Natdanai Ketdao¹, Khrongkhwan Suebsunthorn¹, Apichat Prathombut¹, Isaraporn Thepwongsa^{2*}, Sirintip Boonjaraspinyo²

¹5th year medical students, ²Department of Community Medicine, Faculty of Medicine, Khon Kaen University

หลักการและวัตถุประสงค์: ปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การพัฒนาภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญต่อทุกภาคส่วน รวมไปถึงบุคลากรทางการแพทย์ คณะผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสัดส่วนของนักศึกษาแพทย์ (นศ.พ.) แพทย์ใช้ทุน (พชท.) และแพทย์ประจำบ้าน (พจบ.) ที่มีความต้องการและความจำเป็นในการเรียนภาษาอังกฤษ และความคิดเห็นต่อทักษะภาษาอังกฤษและรูปแบบการเรียนรู้ที่ต้องการ

วิธีการศึกษา: เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาในนศ.พ. พชท. และ พจบ. โรงพยาบาลศรีนครินทร์ จำนวน 1,641 ราย ได้ขนาดตัวอย่าง 183 ราย สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามชนิดตอบเอง วิเคราะห์ข้อมูลหาความถี่ สัดส่วน ร้อยละ ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์และช่วงเชื่อมั่นร้อยละ 95

ผลการศึกษา: อัตราการตอบกลับโดยรวม ร้อยละ 81.9 (150/183) พบว่าในกลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนผู้ที่มีความต้องการเรียนภาษาอังกฤษ ร้อยละ 77.8 (95% CI 70.1%, 84.0%) ใน นศ.พ. ชั้นปรีคลินิก ร้อยละ 74.3 นศ.พ. ชั้นคลินิก ร้อยละ 79.5 พชท. และ พจบ. ร้อยละ 83.8 ทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน และคำศัพท์ ทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับพอใช้ รวมทั้งมีความต้องการผู้สอนที่มีความรู้ทางการแพทย์และเป็นเจ้าของภาษา ร้อยละ 53.4 สื่อการเรียนที่ต้องการคือ สื่อออนไลน์และแอปพลิเคชัน ร้อยละ 50.7 และ 42.6 ตามลำดับ

Background and Objectives: Thailand has become a member of ASEAN economic community (AEC) since 2015, creating opportunities for Thai people in many aspects. English language, thus, becomes more important for the State members to communicate. Improvement of English language is considered by most organizations, including medical professions. This study aimed to examine learning needs for English language and opinions about individual English skills and learning preferences.

Methods: A descriptive study was conducted in 1,641 medical students and residents enrolling in Srinagarind hospital, Faculty of Medicine, Khon Kaen University, which was sampled by stratified random sampling to 183. A self-administered questionnaire was utilized. Data were analyzed for frequency, proportion, percentage, median, interquartile range, and 95% confidence interval.

Results: The overall response rate was 81.9% (150/183). The participants' need for English language was 77.8% (95% CI 70.1%, 84.0%), in which in the pre-clinical students, clinical students, and residents were 74.3%, 79.5%, and 83.8%, respectively. Listening, speaking, reading, writing and vocabulary skills were in average range in each group. Preferable teachers were being both native speakers and medical professions (53.4%). The

*Corresponding Author: Isaraporn Thepwongsa, Division of Family Medicine, Community Medicine Department, Faculty of Medicine, Khon Kaen University. Email: tisara@kku.ac.th

สรุป: 3 ใน 4 ของกลุ่ม นศ.พ. ชั้นปริคlinik และ 4 ใน 5 ของกลุ่ม นศ.พ. ชั้นคลินิก และกลุ่ม พชท. พจบ. มีความต้องการและความจำเป็นในการเรียนภาษาอังกฤษ และต้องการผู้สอนที่มีความรู้ทางการแพทย์และเป็นเจ้าของภาษา สื่อการเรียนที่ต้องการคือ สื่อออนไลน์และแอปพลิเคชัน

most preferred media for self-learning English was online (50.7%), followed by applications (42.6%).

Conclusions: Three fourths of the pre-clinical medical students, and four fifth of the clinical medical students, and residents, need further learning in English language. The most preferred media for self-learning English was online, followed by applications.

ศรีนครินทร์เวชสาร 2560; 32(5): 454-60. • Srinagarind Med J 2017; 32(5): 454-60.

บทนำ

ประเทศไทยได้เข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC: ASEAN Economic Community) ในปี พ.ศ. 2558 เกิดการเปิดกว้างในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้มีข้อตกลงร่วมกันของสมาชิกอาเซียนในการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีใน 7 วิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร นักสำรวจ นักบัญชี และสถาปนิก ดังนั้นประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนารากฐานความมั่นคงด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านภาษาที่ใช้สื่อสารร่วมกัน สอดคล้องกับกฎบัตรอาเซียน ข้อ 34 บัญญัติว่า "The working language of ASEAN shall be English."¹ ภาษาอังกฤษจึงมีบทบาทมากขึ้นในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านการสื่อสาร ด้านการศึกษาและการทำงานในทุกสาขาวิชาชีพ ในปัจจุบันพบว่า แรงงานไทยยังมีข้อบกพร่องในด้านทักษะการสื่อสาร โดยสาเหตุจากการอ่อนทักษะด้านภาษาและการไม่กล้าแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็น²

กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการแพทย์ (medical hub) เพื่อให้บริการด้านสุขภาพแก่ชาวต่างชาติ และเป็นการดึงดูดชาวต่างชาติเข้ามาใช้บริการในประเทศ³ บุคลากรทางการแพทย์ จึงมีแนวโน้มในการให้บริการแก่ชาวต่างชาติมากขึ้นสำหรับบุคลากรทางการแพทย์การดูแลผู้ป่วยต่างชาติเป็นสิ่งที่ท้าทายโดยปัญหาที่พบคือ ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและภาษา ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างแพทย์และผู้ป่วย ซึ่งมีผลเสียหลายอย่าง เช่น การได้รับข้อมูลทางสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง และทำให้ผู้ป่วยเกิดความวิตกกังวล⁴ จากการศึกษาในบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการพยาบาล⁵ พบว่าการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานมีความสำคัญ และทักษะที่จำเป็นมากที่สุดคือ การฟังและการพูด รวมทั้งมีความต้องการที่จะเรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษ

ปัจจุบันสถาบันทางการแพทย์ โรงเรียนแพทย์ และมหาวิทยาลัยต่างๆ หลายแห่งภายในประเทศไทยที่เปิดรับนักศึกษาในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต และแพทย์เฉพาะทางในสาขาต่างๆ ได้นำทักษะภาษาอังกฤษในด้านต่างๆ มาเป็นส่วนหนึ่งในเกณฑ์การพิจารณาเพื่อรับเข้าศึกษาต่อ ทั้งนี้คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ยังได้มีการกำหนดในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2555 ให้ผู้ที่

สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ⁶ โดยมีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับบางชั้นปีของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต และมีรายวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรหลังปริญญา แต่อย่างไรก็ตามยังไม่ได้มีการศึกษาถึงความเพียงพอและความต้องการรวมทั้งรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนด้านภาษาอังกฤษ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ขึ้นเพื่อศึกษาหาสัดส่วนของนักศึกษาแพทย์ แพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้าน โรงพยาบาลศรีนครินทร์ที่มีความต้องการและความจำเป็นในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ความคิดเห็นต่อทักษะทางภาษาอังกฤษ และรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาทำการศึกษาในระหว่างเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ประชากรคือ นักศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (นศ.พ.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ แพทย์ใช้ทุน (พชท.) แพทย์ประจำบ้าน (พจบ.) โรงพยาบาลศรีนครินทร์ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ นักศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พชท. และ พจบ. สังกัดโรงพยาบาลศรีนครินทร์ และเกณฑ์การคัดออกคือ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน กองที่ 7 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 12 ราย ได้ประชากรศึกษา 1,641 ราย โดยแบ่งเป็น นศ.พ. ชั้นปริคlinik 774 ราย นศ.พ. ชั้นคลินิก 373 ราย พชท. 299 ราย และ พจบ. 195 ราย คำนวณขนาดตัวอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ด้วยโปรแกรม WinPepi version 11.62 โดยแบ่งประชากรศึกษาเป็น 3 ชั้นภูมิ ได้แก่ นศ.พ. ชั้นปริคlinik ชั้นคลินิก และ พชท. ซึ่งคำนวณโดยกำหนดค่าช่วงเชื่อมั่นคือ ร้อยละ 95 ค่าความแตกต่างที่ยอมรับได้คือ ร้อยละ 10 ของค่าสัดส่วนคาดคะเน ค่าร้อยละของข้อมูลที่สูญหาย เท่ากับ 30 และค่าสัดส่วนคาดคะเน ซึ่งได้มาจากการทำการศึกษาสำรองเท่ากับ 0.80, 0.52 และ 0.76 เมื่อคำนวณแล้วได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 183 ราย โดยเป็น นศ.พ. ชั้นปริคlinik 80 ราย ชั้นคลินิก 48 ราย และ พชท. พจบ. จำนวน 55 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามชนิดตอบเอง ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบกระดาษ และรูปแบบออนไลน์ โดยมีเนื้อหา 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งประกอบด้วยทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการใช้คำศัพท์ โดยผู้ตอบแบบสอบถามประเมินระดับความสามารถของตนเอง มีเกณฑ์การวัดเป็นระดับคะแนนคือ 4 หมายถึงสามารถใช้ได้ดี 3 หมายถึงสามารถใช้ค่อนข้างดี 2 หมายถึงสามารถใช้ได้พอใช้ 1 หมายถึงสามารถใช้ได้เพียงเล็กน้อย และ 0 หมายถึงไม่สามารถใช้ได้เลย ทั้งนี้ในส่วนนี้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุด้วยว่ามีความต้องการและความจำเป็นหรือไม่ในการเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษ ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยมีการทดสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเครื่องมือด้วยการทำการศึกษานำร่องก่อนใช้จริงร่วมกับปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับเนื้อหาและข้อคำถามในแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมและครอบคลุมมากขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างมาตรฐานการเก็บข้อมูลและแจกแบบสอบถามชนิดตอบเองรูปแบบกระดาษ และรูปแบบออนไลน์ทาง Google Forms โดยผู้เข้าร่วมวิจัยทำแบบสอบถามด้วยความสมัครใจหากมีจุดบกพร่องของข้อมูลจะถือว่าเป็นข้อมูลสูญหายในตำแหน่งนั้น

ใช้ SPSS version 19.0 และ Microsoft excel 2007 ในการจัดทำฐานข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้อง โดยบัน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูล	รวม	นศ.พ. ชั้นปรีคลินิก	นศ.พ. ชั้นคลินิก	พชท. และ พจบ.
	ร้อยละ (N = 150)	ร้อยละ (N = 74)	ร้อยละ (N = 45)	ร้อยละ (N = 31)
เพศ				
- ชาย	55.3	60.8	55.6	41.9
- หญิง	44.7	39.2	44.4	58.1
ประสบการณ์เข้าร่วมโครงการนักเรียนแลกเปลี่ยน/ปฏิบัติงานต่างประเทศ	13.3	10.8	11.1	22.6
การทดสอบเพื่อวัดระดับความรู้ทางภาษาอังกฤษในอดีต				
- TOEFL	12.8	13.0	14.3	11.1
- IELTS	2.6	4.3	0.0	0.0
- TOEIC	20.5	26.1	14.3	11.1
- CU-TEP	41.0	30.4	42.9	66.7
- KKU-AELT	15.4	17.4	28.6	0.0
เคยลงเรียนทักษะทางภาษาอังกฤษเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรการเรียนรู้อังกฤษด้วยตนเองในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา	28.2	26.0	28.9	32.3
- การดูภาพยนตร์ soundtrack	81.7	84.7	88.1	64.0
- การอ่านหนังสือนอกเวลา	34.1	25.4	38.1	48.0
- การฟังเพลงภาษาอังกฤษ	15.1	13.6	16.7	16.0
ความต้องการที่จะไปทำงานหรือศึกษาต่อต่างประเทศ	62.1	58.9	71.4	56.7

ที่ข้อมูลในฐานข้อมูล 2 ครั้ง อย่างเป็นอิสระต่อกัน และหาข้อผิดพลาดและแก้ไขให้ถูกต้อง จากนั้นทำการวิเคราะห์ความถี่สัดส่วน ร้อยละค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์และช่วงเชื่อมั่นร้อยละ 95

การศึกษานี้ได้รับการยกเว้นการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่นเลขที่โครงการ HE 591449

ผลการศึกษา

อัตราตอบกลับโดยรวมร้อยละ 81.9 (150/183) เป็น นศ.พ. ชั้นปรีคลินิกร้อยละ 92.5 (74/80) ชั้นคลินิกร้อยละ 93.8 (45/48) และ พชท. พจบ. ร้อยละ 56.4 (31/55) ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 55.3 เคยเข้าร่วมโครงการนักเรียนแลกเปลี่ยน/ฝึกปฏิบัติงานต่างประเทศร้อยละ 13.3 ส่วนมากเป็น พชท. พจบ. ร้อยละ 22.6 มีผู้ที่เคยทดสอบวัดระดับความรู้ทางภาษาอังกฤษร้อยละ 26.0 ส่วนมากเป็น นศ.พ. ชั้นปรีคลินิกร้อยละ 31.1 ซึ่งส่วนมากคือ CU-TEP ร้อยละ 41.0 มีผู้ที่เคยลงเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรการศึกษา (ตั้งแต่ระดับมหาวิทยาลัยขึ้นไป) ร้อยละ 28.0 เป็น นศ.พ. ชั้นปรีคลินิกมากที่สุดร้อยละ 25.7 และมีผู้ที่เรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 28.2 โดย 3 อันดับแรก ได้แก่ การฟังภาษาอังกฤษจากภาพยนตร์ต่างประเทศ การอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ และการฟังเพลงภาษาอังกฤษ ร้อยละ 78.6, 32.8 และ 14.5 ตามลำดับ มีผู้ต้องการไปทำงานหรือศึกษาต่อที่สถาบันต่างประเทศร้อยละ 62.1 ส่วนมากเป็น นศ.พ. ชั้นปรีคลินิก ร้อยละ 58.1 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 2 ระดับความต้องการและความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษในด้านต่างๆ

ข้อมูล	คำมีอยู่ฐาน	ระดับความต้องการ/จำเป็น				
		0	1	2	3	4
		ไม่จำเป็น	จำเป็นเล็กน้อย	จำเป็นพอใช้	จำเป็นมาก	จำเป็นมากที่สุด
นศ.พ. ชั้นปรีคลินิก (N = 74)						
- การฟัง	3	1.4	2.7	24.3	28.4	43.2
- การพูด	3	0.0	5.4	27.0	25.7	41.9
- การอ่าน	3	0.0	0.0	10.8	41.9	47.3
- การเขียน	3	0.0	4.1	27.0	39.2	29.7
- คำศัพท์	3	0.0	1.4	14.9	48.6	35.1
นศ.พ. ชั้นคลินิก (N = 45)						
- การฟัง	4	0.0	2.2	11.1	31.1	55.6
- การพูด	3	0.0	6.7	13.3	28.9	51.1
- การอ่าน	4	0.0	0.0	2.2	33.3	64.4
- การเขียน	3	0.0	6.7	20.0	33.3	40.0
- คำศัพท์	4	0.0	2.2	11.1	28.9	57.8
พชท. พจบ. (N = 31)						
- การฟัง	3	0.0	0.0	19.4	35.5	45.2
- การพูด	3	0.0	0.0	19.4	41.9	38.7
- การอ่าน	4	0.0	3.2	12.9	9.7	74.2
- การเขียน	3	0.0	3.2	22.6	38.7	35.5
- คำศัพท์	3	0.0	0.0	22.6	35.5	41.9
รวม (N = 150)						
- การฟัง	3	0.7	2.0	19.3	30.7	47.3
- การพูด	3	0.0	4.7	21.3	30.0	44.0
- การอ่าน	4	0.0	0.7	8.7	32.7	58.0
- การเขียน	3	0.0	4.7	24.0	37.3	34.0
- คำศัพท์	3	0.0	1.3	15.3	40.0	43.3

สัดส่วนความต้องการและความจำเป็นในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยรวมเท่ากับร้อยละ 77.5 (95%CI 70.1%, 84.0%) เป็น นศ.พ. ชั้นปรีคลินิก ร้อยละ 74.3 (95%CI 62.6%, 83.4%) ชั้นคลินิก ร้อยละ 80.0 (95%CI 64.2%, 89.6%) และ พชท. พจบ. ร้อยละ 83.9 (95%CI 65.5%, 93.9%) โดย นศ.พ. ชั้นปรีคลินิกต้องการทักษะด้านการอ่านและการฟังมากที่สุดร้อยละ 47.3 และ 43.2 ตามลำดับใน นศ.พ. ชั้นคลินิก ต้องการด้านการอ่านและคำศัพท์มากที่สุด ร้อยละ 64.4 และ 57.8 ตามลำดับ และใน พชท. พจบ. ต้องการด้านการอ่านและการฟังมากที่สุด ร้อยละ 74.2 และ 45.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะภาษาอังกฤษของตนเอง ใน นศ.พ. ชั้นปรีคลินิกส่วนมากมีความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษทั่วไปอยู่ในระดับค่อนข้างดี ร้อยละ 50.0 ตามด้วย สามารถฟังและเข้าใจภาษาอังกฤษในการฟังบรรยายและ วิดีโออยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 58.1 ใน นศ.พ. ชั้นคลินิก ส่วนมากมีความหมายของคำศัพท์ทางการแพทย์ คำศัพท์ทั่วไป และอ่านตำราเรียนภาษาอังกฤษได้อย่างเข้าใจในระดับค่อนข้างดี ร้อยละ 57.8 , 51.1 และ 48.9 ตามลำดับ และใน พชท. พจบ. ส่วนมากอ่านตำราเรียนภาษาอังกฤษได้

อย่างเข้าใจ หมายความว่าความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษทั่วไปและ คำศัพท์ทางการแพทย์อยู่ในระดับค่อนข้างดี ร้อยละ 51.6, 48.4 และ 48.4 ตามลำดับ

โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามต้องการเรียนภาษาอังกฤษ นอกหลักสูตร ร้อยละ 51.7 โดยหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ส่วนมากต้องการให้จัดนอกหลักสูตรแต่หลักสูตรหลังปริญญาต้องการให้จัดภายในหลักสูตร และต้องการให้จัดสอนทั้งภาษาอังกฤษทั่วไป และภาษาอังกฤษสำหรับการเรียนการทำงานร้อยละ 60.4 ผู้สอนมีความรู้ทางการแพทย์และเป็นเจ้าของภาษาเป็นที่ต้องการมากที่สุดร้อยละ 53.4 นอกจากนี้ต้องการให้ทางคณะฯจัดสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษระดับมาตรฐานร้อยละ 58.4 โดยทุกชั้นภูมิเป็นไปในทางเดียวกัน (ตารางที่ 3)

ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการรูปแบบการเรียนด้วยตนเองโดยมีสื่อการสอนที่ทางคณะฯจัดให้ จัดกิจกรรมกลุ่มและอภิปรายกลุ่มย่อย ร้อยละ 56.1, 52.0 และ 45.3 ตามลำดับ โดยต้องการรูปแบบสื่อออนไลน์มากที่สุดร้อยละ 50.7 รองลงมา คือ แอปพลิเคชันใน smart phone ร้อยละ 42.6 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 รูปแบบการจัดการเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการ

ข้อมูล	รวม	นศ.พ. ชั้น ปรีคลินิก	นศ.พ. ชั้น คลินิก	พชท. และ พจบ.
	ร้อยละ (N = 150)	ร้อยละ (N = 74)	ร้อยละ (N = 45)	ร้อยละ (N = 31)
ความต้องการให้เพิ่มพูนทักษะการเรียนการสอนใน/นอกหลักสูตร				
- ในหลักสูตร	48.3	46.6	40.0	64.5
- นอกหลักสูตร	51.7	53.4	60.0	35.5
ระดับของภาษาอังกฤษที่ต้องการให้จัดสอน				
- ทักษะภาษาอังกฤษทั่วไป (general English)	14.8	19.2	15.6	3.2
- ทักษะภาษาอังกฤษสำหรับการเรียน/การทำงาน (academic English)	24.8	24.7	33.3	12.9
- ทั้งสองแบบ	60.4	56.2	51.1	38.9
คุณสมบัติของผู้สอนที่ต้องการ				
- ผู้สอนมีความรู้ทางการแพทย์และเป็นเจ้าของภาษา	53.4	50.7	47.7	67.7
- ผู้สอนมีความรู้ทางด้านทางการแพทย์ คนไทย	31.1	42.5	27.3	9.7
- ผู้สอนเจ้าของภาษาทั่วไป	18.2	11.0	22.7	29.0
- ผู้สอนคนไทย	32.4	6.8	4.5	6.5
รูปแบบการเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษที่ต้องการ				
- การแสดงบทบาทสมมติ	32.4	27.4	38.6	35.5
- การจัดกิจกรรมกลุ่ม	52.0	47.9	59.1	51.6
- การสอนภาคบรรยาย	25.7	21.9	29.5	29.0
- อภิปรายกลุ่ม	45.3	47.9	43.2	41.9
- การเรียนเองโดยมีสื่อการสอนที่ทางคณะจัดให้	56.1	53.4	56.8	61.3
รูปแบบสื่อการสอนที่ต้องการให้ทางคณะจัดให้				
- สื่อออนไลน์	50.7	46.6	54.5	54.8
- แผ่น CD ฝึกภาษา	16.9	12.3	22.7	19.4
- Application ใน smart phone	42.6	30.1	59.1	48.4
- หนังสือ	24.3	23.3	29.5	19.4

วิจารณ์

อัตราตอบกลับโดยรวมร้อยละ 81.9 (150/183) โดย พชท. พจบ. มีอัตราตอบกลับน้อยที่สุด เนื่องจาก พชท. พจบ. มีภาระงานมาก และบางส่วนออกไปฝึกปฏิบัติงานนอกโรงพยาบาลศรีนครินทร์ในช่วงที่เก็บข้อมูลหากพิจารณา best case และ worst case analysis จะได้ค่าสัดส่วนความต้องการและความจำเป็นของพชท. พจบ. เท่ากับร้อยละ 90.9 และ 47.3 ตามลำดับ ซึ่งไม่อยู่ในช่วงเชื่อมั่นร้อยละ 95 อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้แต่อย่างไรก็ตามอัตราการตอบกลับมีความสอดคล้องกับการศึกษาที่เคยศึกษาในแพทย์ ในโรงพยาบาลศรีนครินทร์ ที่มีอัตราการตอบกลับอยู่ร้อยละ 40.⁷

จากการศึกษาสัดส่วนความต้องการและความจำเป็นในการเรียนภาษาอังกฤษของ นศ.พ. ชั้นปรีคลินิก คลินิกและ พชท. พจบ. เป็นร้อยละ 74.3, 77.9 และ 83.8 ตามลำดับ สรุปผลได้ว่าในทั้ง 3 ชั้นภูมิ มีความต้องการและความจำเป็นในการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม เมื่อแยกศึกษาในแต่ละด้าน (การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการใช้

คำศัพท์) พบว่า มีความจำเป็นในระดับมากถึงมากที่สุด และจำเป็นสูงสุดในทักษะการอ่าน เนื่องจากในการเรียนและการทำงานของ นศ.พ. และแพทย์ ต้องใช้ภาษาอังกฤษหลายด้าน โดยเฉพาะการอ่านเช่น การอ่านตำราเรียนภาษาอังกฤษวารสารการแพทย์ แนวทางเวชปฏิบัติ ซึ่งส่วนมากปรับใช้มาจากต่างประเทศส่วนทักษะในด้านอื่นๆ ก็มีความสำคัญในการเรียนและปฏิบัติงาน เช่น การเขียนบันทึกทางการแพทย์ การเขียนบทความวิชาการ การสื่อสารกับผู้ป่วยต่างประเทศ ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของ Tongvivat⁵ ที่ทำการศึกษาในโรงพยาบาลหน่วยการดูแลระยะวิกฤติ ในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นบุคลากรทางการแพทย์คล้ายคลึงกัน แต่ผลการศึกษาพบว่า มีความจำเป็นในการเพิ่มทักษะภาษาอังกฤษในด้านการฟังและการพูดมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะอธิบายได้ว่าการศึกษาของ Tongvivat⁵ ทำการศึกษาในบุคลากรที่เน้นเฉพาะการปฏิบัติงานซึ่งไม่มีบริบทการเรียนการสอน ทำให้ความจำเป็นเน้นไปทางด้านการศึกษาคือ ฟังและพูด ส่วนการศึกษาของคณะผู้วิจัยนี้มีทั้งบริบทการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานจึงมีความจำเป็นในทักษะ

ทุกด้าน นอกจากนี้ผลการศึกษาในครั้งนี้นี้ยังไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Chur-Hansenet และคณะ⁹ ที่ศึกษาความต้องการและความจำเป็นในการเรียนภาษาอังกฤษในแพทย์เวชปฏิบัติทั่วไปในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งผลการศึกษพบว่าเมื่อเพียงร้อยละ 17.0 ที่มีปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษซึ่งมีความจำเป็นและต้องการความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นการศึกษาในประเทศออสเตรเลียซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ และแพทย์เวชปฏิบัติทั่วไปที่เป็นชาวต่างชาติที่จะสามารถปฏิบัติงานได้ในประเทศออสเตรเลียจะต้องผ่านการทดสอบทั้งด้านความรู้และด้านภาษาอังกฤษ ดังนั้นแพทย์เหล่านี้จึงต้องมีทักษะทางด้านภาษาอังกฤษอยู่แล้ว ทำให้มีจำนวนไม่มากที่มีความจำเป็นและความต้องการความช่วยเหลือด้านภาษาอังกฤษ

ในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษ พบว่า ผลลัพธ์ไปในทางเดียวกัน คือ ด้านการฟัง พูดและเขียนอยู่ในระดับพอใช้ และด้านการอ่าน การใช้คำศัพท์อยู่ในระดับค่อนข้างดี การใช้ภาษาอังกฤษได้ดีมาจากการฝึกฝนและการได้ใช้ในชีวิตประจำวัน ในการเรียนและการทำงานของ นศ.พ. และแพทย์ ใช้ทักษะการอ่าน เช่น อ่านตำราเรียน วารสารทางการแพทย์ และใช้คำศัพท์โดยเฉพาะศัพท์ทางการแพทย์เป็นส่วนมาก จึงทำให้ทักษะด้านนี้อยู่ในระดับค่อนข้างดี ในทางกลับกัน นศ.พ. และแพทย์ ใช้ทักษะด้านการฟัง พูด และเขียนค่อนข้างน้อย โดยอุปสรรคอย่างหนึ่ง คือ ไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน อีกทั้งลักษณะของคนไทยที่เขินอายและไม่กล้าแสดงออกไม่กล้าพูดภาษาอังกฤษ จึงทำให้ทักษะด้านนี้อยู่ในระดับพอใช้ นอกจากนี้ การเรียนภาษาอังกฤษที่จัดให้ในปัจจุบันเน้นการเรียนเพื่อสอบให้ผ่าน ไม่ได้เน้นการนำไปใช้จริงจึงยากในการฝึกฝนทักษะด้านนี้ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการฝึกฝนภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าระดับความจำเป็นและความต้องการด้านการเรียนภาษาอังกฤษในทักษะบางด้านสวนทางกับการประเมินความสามารถของตนเอง เช่น ทักษะด้านการอ่านอยู่ในระดับค่อนข้างดีแต่ก็ยังมีมีความจำเป็นและความต้องการมากไม่ต่างกับทักษะด้านฟังและพูดที่ประเมินว่าพอใช้จึงมีความจำเป็นและความต้องการด้านทักษะนี้มาก ดังนั้นการประเมินความจำเป็นและความต้องการด้านการเรียนของผู้เรียนจึงไม่ใช่เพื่อการทดสอบระดับความสามารถของการเรียนนั้นๆ แต่เป็นขั้นตอนแรกในการพัฒนาหลักสูตร^{9,10} และเพื่อจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามความจำเป็นและความต้องการและเหมาะสมต่อผู้เรียนเพื่อให้หลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนนั้นๆ มีประสิทธิผลมากที่สุด¹¹⁻¹³

โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้จัดการสอนภาษาอังกฤษทั้งในระดับภาษาอังกฤษทั่วไป และสำหรับการศึกษาและการทำงาน (ร้อยละ 60.4) ซึ่งสนับสนุนวิชาชีพแพทย์ที่จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษทั้งสองระดับ โดยระดับทั่วไป เช่น สื่อสารกับผู้ป่วยชาวต่างประเทศ และระดับสูง เช่น การอ่านตำราเรียน วารสารทางการแพทย์ การเขียนบันทึกทางการแพทย์ การเขียนบทความทางวิชาการ การเขียนรายงานการวิจัย ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการผู้สอนที่มีความรู้ทางการแพทย์และเป็นเจ้าของภาษามากที่สุด (ร้อยละ 53.4) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาแพทย์และแพทย์ในปัจจุบันจะมีผู้สอนที่มีความรู้ความชำนาญด้านภาษาอังกฤษแต่ไม่มีความรู้ด้านการแพทย์ ทำให้เกิดข้อขัดข้องด้านการสอนในบางบริบทที่เกี่ยวข้องกับแพทย์เช่น การสนทนากับผู้ป่วยในห้องตรวจ การตรวจคนไข้ การสนทนากับบุคคลากรสาธารณสุขด้วยกันเองซึ่งมีคำศัพท์เฉพาะทางการแพทย์ การเขียนบทความทางวิชาการและการเขียนบันทึกทางการแพทย์ เป็นต้น

รูปแบบการเรียนที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการมากที่สุดคือ ในลักษณะเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สื่อการเรียนรองลงมา คือการจัดกิจกรรมกลุ่มและการอภิปรายกลุ่ม โดยรูปแบบสื่อที่ต้องการมากที่สุด คือ สื่อออนไลน์และแอปพลิเคชัน เนื่องจากปัจจุบันสื่อเหล่านี้เป็นที่ได้รับความนิยมและเป็นลักษณะการเรียนที่สะดวกผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา ซึ่งเหมาะสมกับลักษณะการเรียนและการทำงานของ นศ.พ. และแพทย์

สรุปและข้อเสนอแนะ

3 ใน 4 ของกลุ่ม นศ.พ. ชั้นปริคณีก และ 4 ใน 5 ของกลุ่ม นศ.พ. ชั้นคลินิกและ พชท. พจบ. มีความต้องการและความจำเป็นในการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม และสามารถทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน และคำศัพท์ของทุกชั้นภูมิส่วนมากอยู่ในระดับพอใช้ ถึง ค่อนข้างดี รูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการคือจัดการเรียนทั้งในและนอกหลักสูตรทั้งในระดับภาษาอังกฤษทั่วไปและภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนการทำงาน ต้องการผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้ทางการแพทย์และเป็นเจ้าของภาษา และสื่อการเรียนที่ต้องการ คือ สื่อออนไลน์และแอปพลิเคชัน ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้ วางแผนพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรฯ รวมถึงสนับสนุนการเรียนรู้อังกฤษให้แก่ผู้เรียนมากขึ้น และสามารถจัดรูปแบบการเรียนการสอนได้ตรงและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

ควรทำวิจัยเพิ่มเติมในอนาคตเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบต่างๆ ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

กิตติกรรมประกาศ

ทางคณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชา เวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้และให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ กำหนดทิศทางโครงการวิจัย เครื่องมือการวิจัยและงบประมาณวิจัยต่างๆ จนทำให้งานวิจัยประสบความสำเร็จ ขอขอบพระคุณ รศ.นพ.สุรพล วีระศิริ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่กรุณาให้คำชี้แนะ ช่วยปรับปรุงแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน ตรงตามความต้องการของคำถามงานวิจัย และร่วมกำหนดทิศทางงานวิจัย ขอขอบคุณแพทย์ใช้ทุนแพทย์ประจำบ้าน และนักศึกษาแพทย์สำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. The ASEAN Charter. Charter of the Association of Southeast Asian Nations. The ASEAN Secretariat Public Outreach and Civil Society Division. Jakarta: ASEAN Secretariat; 2007.
2. โครงการเตรียมการรองรับการเคลื่อนย้ายของแรงงานสู่การเป็นประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2555: 1462-4. [cited October 20, 2016]. Available from: <http://www.mol.go.th>
3. Cawcutt KA, Wilson JW. Benefits and challenges of caring for international patients. *Cleve Clin J Med* 2016; 83(11): 794-800.
4. Yonwikai W. Thai nursing English Development to accommodate sustainability of medical hub. *Stamford Journal* 2013; 5: 155-9
5. Tongvivat Y. Needs assessment for English skills of ICCU nurses in a private hospital in Bangkok. [serial on the Internet]. 2008 [cited October 20, 2016]. Available from:<http://digi.library.tu.ac.th/thesis/Ig/0482/>
6. หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาแพทยศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555). ขอนแก่น: คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2555.
7. Laopaiboon M, Lumbiganon P, Walter SD. Doctors' statistical literacy: a survey at Srinagarind Hospital, Khon Kaen University. [serial on the Internet]. 1997 [cited November 6, 2016]. Available from:<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/9078698>
8. Chur-Hansen A, Elliot T E, Klein N C, Howell C A. Assessment of English-language proficiency for general practitioner registrars. *J Contin Educ Health Prof* 2007; 27: 36-41.
9. Hays RB, Veitch C. Continuing medical education for general practitioners. Queensland, Australia: School of Medicine, James Cook University; 1999: 5-17.
10. Cook DA, Dupras DM. A practical guide to developing effective web-based learning. *J Gen Intern Med* 2004; 19: 698-707.
11. Davis DA, Thomson MA, Oxman AD, Haynes RB. Changing physician performance: A systematic review of the effect of continuing medical education strategies. *JAMA* 1995; 274: 700-5.
12. Stein LS. The effectiveness of continuing medical education: eight research reports. *J Med Educ* 1981; 56: 103-10.
13. Starke I, Wade W. Continuing professional development-supporting the delivery of quality healthcare. *Ann Acad Med Singapore* 2005; 34: 714-6.

